

Отъ горнитѣ таблици и отъ свѣдѣніята за портфейла, дадени на стр. 76 и 77 се види, че търговскиятъ кредитъ (портфейлъ и специална текуща смѣтка) е съсредоточенъ въ София, слѣдъ това въ градоветѣ Русе, Варна, Пловдивъ, Търново и Бургазъ, а твърдѣ малка частъ въ останалитѣ градове и села на царството: отъ излѣзлитѣ изъ касата на банката суми въ продължение на 10 години (1899-1908) въ размѣръ на 1.253.984.<sub>3</sub> хил. лв. (616.001.<sub>1</sub> хил. лв. по портфейлъ и 637.983.<sub>2</sub> хил. лв. по специални текущи смѣтки) на града София се падатъ 540.593.<sub>7</sub> хил. лв. или 43.<sub>11</sub> %<sub>0</sub>, на изброенитѣ градове — 479.935.<sub>7</sub> хил. лв. или 38.<sub>27</sub> %<sub>0</sub>, а само 233.454.<sub>3</sub> хил. лв. или 18.<sub>82</sub> %<sub>0</sub> — въ останалата частъ отъ територията на държавата. Процентътъ на чисто търговския кредитъ въ градоветѣ Русе, Варна, Пловдивъ, Търново и Бургазъ въ сжщностъ би билъ по-малкъ — по портфейлъ той е 30.<sub>66</sub> %<sub>0</sub>, а по специална текуща смѣтка срѣщу поръжителство 30.<sub>78</sub> %<sub>0</sub>. — ако не бѣ чрѣзмѣрно развита въ Русе специалната текуща смѣтка подъ залогъ на чуждъ портфейлъ (сарафски и на частни дружества полици), което отъ своя страна може по-малко да се обясни съ усилено движение на търговията, отколкото чрѣзъ злоупотрѣбление съ операцията подъ залогъ на полици<sup>42)</sup>.

Що се касае до съсловиего (занятие) на лицата, които сж се ползували отъ облагитѣ на Б. Н. Б. по портфейлъ и специална текуща смѣтка, то, гледано по дебетовата страна на смѣтките, тѣзи съсловия, слѣдватъ въ долния редъ:

| Съсловия                        | Портфейлъ             |                    | Специална<br>текуща смѣтка |                    | Заедно                  |                    |
|---------------------------------|-----------------------|--------------------|----------------------------|--------------------|-------------------------|--------------------|
|                                 | Сума<br>(хил. лв.)    | %                  | Сума<br>(хил. лв.)         | %                  | Сума<br>(хил. лв.)      | %                  |
| Търговци . . . . .              | 307 955. <sub>4</sub> | 49. <sub>89</sub>  | 329 582. <sub>2</sub>      | 51. <sub>67</sub>  | 637 537. <sub>6</sub>   | 50. <sub>85</sub>  |
| Промисленници . . . . .         | 127 46. <sub>2</sub>  | 20. <sub>75</sub>  | 93 393. <sub>5</sub>       | 14. <sub>64</sub>  | 221 239. <sub>7</sub>   | 17. <sub>66</sub>  |
| Сарафи . . . . .                | 60 598. <sub>4</sub>  | 9. <sub>84</sub>   | 95 501. <sub>7</sub>       | 14. <sub>97</sub>  | 156 100. <sub>1</sub>   | 12. <sub>66</sub>  |
| Кредитни д-ва и банки . . . . . | 5 183. <sub>1</sub>   | 0. <sub>84</sub>   | 102 690. <sub>6</sub>      | 16. <sub>10</sub>  | 107 873. <sub>7</sub>   | 8. <sub>63</sub>   |
| Свободни проф. и чинов. . . . . | 82 192. <sub>9</sub>  | 13. <sub>34</sub>  | 9 396. <sub>9</sub>        | 1. <sub>47</sub>   | 91 588. <sub>8</sub>    | 7. <sub>73</sub>   |
| Занаятчи . . . . .              | 13 452. <sub>5</sub>  | 2. <sub>18</sub>   | 1 675. <sub>8</sub>        | 0. <sub>26</sub>   | 15 128. <sub>3</sub>    | 1. <sub>21</sub>   |
| Селскостроителств. . . . .      | 6 315. <sub>1</sub>   | 1. <sub>03</sub>   | 477. <sub>2</sub>          | 0. <sub>08</sub>   | 6 792. <sub>4</sub>     | 0. <sub>54</sub>   |
| Равни . . . . .                 | 12 468. <sub>3</sub>  | 2. <sub>03</sub>   | 5 154. <sub>7</sub>        | 8. <sub>01</sub>   | 17 623. <sub>0</sub>    | 1. <sub>41</sub>   |
| Всичко . . . . .                | 616 011. <sub>3</sub> | 100. <sub>00</sub> | 637 871. <sub>7</sub>      | 100. <sub>00</sub> | 1 253 883. <sub>0</sub> | 100. <sub>00</sub> |

Както се види отъ тѣзи числа, най-добрѣ сж били застъпени въ банката интереситѣ на търговско-промишленото съсловие ( $50.<sub>85</sub> + 17.<sub>64</sub> = 68.<sub>49</sub> %<sub>0</sub>), а най-слабо онѣзи на занаятчиитѣ ( $1.<sub>21</sub> %<sub>0</sub>).$$

<sup>42)</sup> „Въ Русе се равнива ажиотаждъ: откриватъ се банки, застрахователни и спестовни дружества и на чело на тия дружества, като ръководители, се явяватъ все едни и сжщитѣ лица. Тия лица депозиратъ полици по за 400-500,000 лв. и въ Русенскій клонъ на държавната банка, и въ Русенската Търговска Банка, и въ дружеството „Гирдапъ“ и пр. съ една дума едни и сжщитѣ лица щедро се кредитиратъ въ всичкитѣ тия учрѣждения. Послѣдствие на извънмѣрния кредитъ, който се открива на нѣколко такива избраници, тѣ уголѣмяватъ спекулативната си дѣятелностъ, хвърлятъ се въ всевъзможни рискови или не добрѣ изучени прѣдприятия и едно малко нещастие ще завлѣче както главнитѣ покровителствуеми лица, тъй и стотина други търговци, които се намиратъ въ сношение съ тѣхъ“. (Вж. „Протоколитѣ на управ. съвѣтъ на Б. Н. Банка“, 1897, стр. 112).